

ETYKA W ZESPOLE SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

08.04.2015.

? Na pytanie: czy przyjaźń jest wartością absolutną, pożądaną, cenną, większość z nas odpowiada twierdząco. Wielu z nas bezskutecznie jej poszukuje. Czy w taki sam sposób określiłabyś, określiłbyś silne więzi emocjonalne, które łączą środowiska przestępcze? Oni także darzą siebie przyjaźnią, są w stanie w imię tej przyjaźni skłamać, popełnić przestępstwo a nawet zbrodnię!

? Na pytanie: czy prawda jest wartością absolutną, pożądaną, cenną, większość z nas znów odpowiada twierdząco. Jaka jest jednak wartość prawdy na temat beznadziejnego stanu zdrowia śmiertelnie chorego człowieka? Może go w równym stopniu zmotywować do walki z chorobą jak i pogrążyć w zupełnej apatii i zwątpieniu. W taki razie czy lekarz powinien prawdę o stanie zdrowia pacjenta ujawniać?

? Dlaczego chodzisz do tej a nie do innej szkoły? Dlaczego przyjaźnisz się z tą a nie inną osobą? Dlaczego słuchasz tej a nie innej muzyki? Dokonałeś wyboru? A może wszystko to jest dziełem przypadku? A może ktoś zdecydował za Ciebie? Co to znaczy być wolnym? Czy wolność jest w ogóle możliwa? Jakie są granice mojej wolności?

? Jeśli wolność jest jedną z najważniejszych wartości w życiu człowieka, czy mamy prawo ograniczać ją nawet w imię walki z terroryzmem? Z drugiej strony jaka jest w ogóle wartość wolności, skoro staje się ona źródłem terroru i przemocy?

Jeśli zadajesz sobie czasami takie pytania….

Porozmawiaj z nią – tak brzmi tytuł niezwyklego i kontrowersyjnego filmu Almodowara i tak brzmią słowa zachęty skierowane do tych, którzy wahają się czy podjąć wysiłek a także pewnego rodzaju wyzwanie i zamienić beczynność na aktywność. Porozmawiaj z nią, tzn. porozmawiaj ze mną, z nim, z nimi. Porozmawiaj o tym, co jest w życiu tak naprawdę ważne. Porozmawiaj z nią, bo wtedy porozmawiasz także sam ze sobą; zadając pytania jej, będziesz je zadawał także sobie, odpowiadając na jej pytania, usłyszysz swoje własne odpowiedzi.

Zapraszam Cię do wzięcia udziału w dyskusji i zachęcam do zadawania pytań, szukania własnej odpowiedzi do tego, by nie było Ci wszystko jedno, kim jesteś, co się wokół Ciebie dzieje!

Porzuć beczynność! Spróbuj zmienić świat!

Moja a teraz i Twoja szkoła stwarza Ci taką możliwość

Magdalena Kwiatkowska

Parę powodów, dla których warto uczyć się etyki i filozofii:

1. Zrozumiesz siebie, motywów własnego działania, wartości, które są dla Ciebie ważne.
2. Łatwiej rozpoznasz trudne problemy etyczne a także zagrożenia współczesnego świata związane z rozwojem medycyny i cywilizacji technicznej, próbując znaleźć odpowiedzi na takie pytania: Internet jest zagrożeniem czy szansą dla wolności? Czy myślący robot powinien mieć prawa obywatelskie? Czy moje ciało jest moją własnością? Jeśli tak, to czy mogę z nim robić to, na co mam ochotę? Kto ma prawo zdecydować o przerwaniu zabiegów podtrzymujących życie człowieka? W jaki sposób i czy w ogóle rozwój badań genetycznych, nauki powinien być ograniczony? Eksperymenty medyczne na zwierzętach to zbrodnia czy nieunikniona konieczność w walce z chorobami?
3. Będziesz miał możliwość omawiać zagadnienia z zakresu etyki w edukacji, sporcie, biznesie, polityce: np.; problem dopingu w sporcie, problem uczciwości i rzetelności pracodawcy, sprzedawcy, polityka.
4. Nauczysz się trudnej sztuki dyskusji i argumentacji potrzebnej do formułowania poprawnych i logicznie uzasadnionych ocen moralnych.
5. Rozwijając umiejętność racjonalnej, logicznej argumentacji, nabierzesz pewności siebie w głoszeniu własnych, niezależnych przekonań i opinii o problemach moralnych, wydarzeniach społecznych, obyczajowych.
6. Wykształcisz wrażliwość na różne formy zła w życiu społecznym: np.; samotność, przemoc, agresję, nietolerancję, przejawy fundamentalizmu, rasizmu. Nauczysz się im przeciwstawiać.
7. Rozwiniesz umiejętności komunikacyjne, które pozwalają na harmonijne, bezkonfliktowe, oparte na tolerancji i wzajemnym szacunku relacje z innymi ludźmi.
8. Znajdziesz wiele powodów dla uzasadnienia i przyjmowania postaw altruistycznych.
9. Rozpoznasz oszustwa współczesnego świata ukryte w reklamach, obietnicach polityków, zapewnieniach sprzedawców, statystykach.
10. Rozpoznając problemy współczesnego świata, starając się je zrozumieć, łatwiej znajdziesz w nim swoje miejsce.
11. Wzmocnisz poczucie własnej wartości a także potrzebę stałego rozwijania i doskonalenia swojej osobowości.

12. Nauczysz się zadawać pytania sobie, ludziom i światu.
13. Nauczysz się krytycyzmu i samodzielnego myślenia.
14. Nauczysz się szacunku dla prawa oraz odmiennych światopoglądowo postaw i przekonań.
15. …. to miejsce czeka na wskazane przez Ciebie powody, dla których warto się uczyć etyki.

Formy i metody pracy na zajęciach etyki:

1. Projekcje filmów (w całości lub fragmentów).
2. Uczestniczenie w wykładach akademickich (okazjonalnie).
3. Uczestniczenie w seansach filmowych DKF „Ósemka” (popołudniowo).
4. Dyskusja nad analizowanym tekstem kultury (esej, książka, film, teatr, dzieło sztuki), którego lektura jest punktem wyjścia do rozważań natury etycznej.
5. Referat – rodzaj wprowadzenia do dyskusji na temat konkretnego zagadnienia etycznego (np. na temat wolności, godności, tolerancji itp.)
6. Wykład wprowadzający.
7. W trakcie zajęć etyki wykorzystywane będą także nowoczesne techniki aktywizujące: drama, meta plan, drzewko decyzyjne, graffiti, kolaż itp.
8. Opracowanie i analiza ankiet socjologicznych, osobowych, których celem będzie zbadanie sposobu rozumienia pewnych wartości, rozpoznania ich światopoglądowego uwarunkowania.
9. Redagowanie pisemnych wypowiedzi: esej filozoficzny, recenzja, rozprawka, list, opowiadanie, streszczenie logiczne itp.

Kryteria oceniania:

1. Podstawę zaliczenia stanowi regularne uczęszczanie na zajęcia.

2. Dopuszczalne są trzy nieobecności w semestrze.

3. Oczekuję, że słuchacze będą aktywnie uczestniczyć w zajęciach: brać udział w dyskusjach, czytać zalecane teksty, poszukiwać interesujących przykładów sytuacji problemowych w sensie moralnym.

4. Ocenę dobrą uzyskuje uczeń, który spełni powyższe kryteria.

5. Ocenę bardzo dobrą otrzyma uczeń, który napisze przynajmniej jeden esej filozoficzny* w semestrze na wybrany przez siebie lub wskazany przez nauczyciela temat. Ocenie nie będą poddawane poglądy piszącego, a jedynie jakość argumentacji oraz styl i język wypowiedzi. (*mam tu na myśli samodzielną wypowiedź poruszającą jakieś zagadnienie natury moralnej (np.: rola przyjaźni w życiu człowieka, godność i wolność osoby ludzkiej itp.), której celem będzie nie tylko prezentacja problemu, ale przede wszystkim przedstawienie własnego stanowiska i logiczne jego uargumentowanie)

6. Ocenę bardzo dobrą można także uzyskać, przygotowując i prowadząc przynajmniej jedno zajęcia etyki w semestrze. Prowadzenie zajęć może mieć formę referatu wprowadzającego w problem natury moralnej, przygotowania i prowadzenia dyskusji, na wybrany przez siebie temat, zaproszenia eksperta, którego kompetencje pomogą rozstrzygnąć sporne kwestie natury etycznej (np. prawnika, kapłana, lekarza, filozofa, psychologa, socjologa, dziennikarza itp.). Punktem wyjścia do dyskusji może być obejrzenie wybranego przez ucznia fragmentu filmu, lektura tekstu, przywołanie sytuacji zaobserwowanej w życiu codziennym (rodzina, szkoła, polityka itp.), lektura artykułu z codziennej prasy. Nauczyciel nie narzuca formy i sposobu prowadzenia zajęć, oczekiwana jest natomiast inwencja własna, oryginalność, pomysłowość. W prowadzeniu lekcji można wykorzystać prezentację multimedialną, fragment filmu, scenkę dramatyczną, rysunek, nagrany przez siebie film dokumentalny, reportaż, wywiad a także własną wypowiedź ustną.

7. Należy także dodać, że 50% każdego rodzaju oceny semestralnej i rocznej, którą otrzyma uczeń stanowi aktywny udział w zajęciach. Referat czy esej filozoficzny nie zastąpi więc, brania udziału w dyskusjach.

8. Ocenę celującą uzyskuje uczeń, który uczestniczy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

9. Pozostałe oceny, tzn: dostateczną, dopuszczającą i niedostateczną otrzyma uczeń, który nie spełni wskazanych powyżej kryteriów.

10. Jednocześnie także przypominam, że aby otrzymać wpis na świadectwie ukończenia szkoły średniej z przedmiotu należy uczestniczyć w zajęciach przez trzy lata.

11. Pierwsze zajęcia poświęcone będą zredagowaniu umowy klasowej, której warunki są negocjowane przez wszystkich uczestników zajęć: uczniów i nauczyciela.

12. …. to miejsce czeka na Twoją propozycję kryteriów oceniania i zasad umowy klasowej.

Lektura programowa do wykorzystania nie tylko w ramach zajęć etyki:

1. …… to miejsce czeka na Twoją propozycję lekturową.
2. Jan Galarowicz Na ścieżkach prawdy.
3. Jan Galarowicz Powołani do odpowiedzialności. Elementarz etyczny.
4. Jan Hartman, Jan Woleński Wiedza o etyce.
5. Jacek Hołówka Etyka w działaniu.
6. Karol Wojtyła Elementarz etyczny – Kraków 1983; szkice zamieszczone pierwotnie w Tygodniku Powszechnym w roku 1957.
7. Karol Wojtyła Miłość i odpowiedzialność..
8. Jan Paweł II Encyklika Redemptor hominis (Odkupiciel człowieka)
9. Jan Paweł II Encyklika Dives in misericordia (Bogaty w Miłosierdziu)
10. Jan Paweł II Encyklika Veritatis splendor, w: Encykliki Ojca świętego Jana Pawła II.
11. Józef Tischner Filozofia dramatu.
12. Józef Tischner Myślenie według wartości.
13. Henryk Elzenberg Pisma etyczne.
14. Henryk Elzenberg Kłopot z istnieniem.
15. Magdalena Środa Etyka dla myślących (podręcznik dla szkół średnich).
16. Magdalena Środa O wartościach, normach i problemach moralnych (podręcznik dla szkół średnich).
17. Peter Singer Przewodnik po etyce.
18. Maria Szyszkowska Etyka.
19. Paweł Kołodziejcki, Jakub Kapiszewski Etyka (podręcznik dla szkół średnich wydawnictwa OPERON).
20. Jacek Wojtysiak Pochwała ciekawości (podręcznik dla szkół średnich wydawnictwa ZNAK).

21. Z. J. Czarnecki Świat, człowiek, wartości. Wybór tekstów filozoficznych dla szkół średnich.
22. Adam Sikora Spotkania z filozofią.
23. Ted Honderich Encyklopedia filozofii (dostępna w szkolnej bibliotece).
24. Frederick. Copleston Historia filozofii (dostępna w szkolnej bibliotece).
25. Władysław Tatarkiewicz Historia filozofii (dostępna w szkolnej bibliotece).
26. Maria Ossowska Podstawy nauki o moralności.
27. Bertrand A. W. Russell Dzieje filozofii Zachodu.
28. Friedmann Schulz von Thun Sztuka rozmawiania.
29. Marshall. B. Rosenberg Porozumienie bez przemocy.
30. Towe Widstrand Porozumienie bez przemocy czyli język żyrafy w szkole.
31. Tadeusz. Gadacz Umiejętność życia.
32. Leszek Kołakowski O co nas pytają wielcy filozofowie.
33. Leszek Kołakowski Mini wykłady o maxi sprawach.
34. Leszek Kołakowski 13 bajek z królestwa Lailonii dla dużych i małych oraz inne bajki.
35. Thomas Nagel Co to wszystko znaczy?
36. Harry G. Frankfurt O wciskaniu kitu.

Lektura programowa nie jest lekturą obowiązkową. Podany zestaw lektur jest wskazówką, gdzie można szukać odpowiedzi na nurtujące nas pytania natury etycznej. Uczeń nie ma obowiązku dokonywać zakupu tych pozycji. Materiały dydaktyczne zapewnia nauczyciel w trakcie zajęć, ewentualnie osoba prowadząca dyskusję. Wymienione powyżej pozycje stanowią jednak świetny punkt wyjścia do pracy samokształceniowej i porządkowania zdobywanej na lekcjach etyki wiedzy. Książki a przede wszystkim podręczniki zostały dobrane w taki sposób, by zapewnić daleko idący obiektywizm, poprzez zderzenie ze sobą różnych punktów widzenia i sposobów rozwiązywania problemów natury etycznej. Oprócz podręczników, encyklopedii, zarysu dziejów filozofii przywołane zostały także książki, które po prostu

warto przeczytać. W klasopracowni znajduje się także biblioteka filmowa licząca blisko czterysta filmów z polskiej, europejskiej i światowej kinematografii, z której będziemy korzystać w trakcie zajęć etyki i filozofii.

JEŚLI DOTARŁEŚ W LEKTURZE AŻ TUTAJ,

MASZ SZANSĘ ZOSTAĆ UCZESTNIKIEM ZAJĘĆ Z ETYKI

ZAPRASZAM WE WRZEŚNIU DO SALI NR 3

Magdalena Kwiatkowska

magda.kwiatko@gmail.com